

A járvány utáni áremelkedések

Idézet az ÉVOSZ 2021. január – május közötti időszak áremelkedésekről szóló közleményéből: „Az építőipari alapanyagok, a beépítésre kerülő építési termékek áremelkedései, a munkaerőköltség növekedései különösen nehéz helyzetbe hozzák azokat a kivitelezőket, akik a korábbi évben szerződtek és csak a szokásos árváltozást tervezték be vállalási áraikba. **A piaci árváltozások következtében sok esetben nem lehet a korábbi vállalási árakon a kivitelezést megvalósítani.** A kivitelezés alatt lévő létesítmények többségénél **a megrendelő és kivitelező együttes felelőssége a piaci áremelkedések korrekt kezelése.** Sok esetben szükségessé válik a szerződések módosítása, ami történhet az árak korrekciójával, a műszaki változtatásával, a feladatok részleges időbeli átütemezésével.” Ezt követően felsorolásra kerültek az egyes szakágak százalékos áremelkedései, ezek közül igazán megdöbbentő a faanyagok mellé írt 93 %. Kerestem az okát és bár a közlemény az acélárakra nem tér ki, ott is hasonló az árnövekmény. Az indok a kínai piaci fellendülése, így az ország exportórból importórrá vált. Ez a fa kínai kivitelére is vonatkozik, de ennek eredője összetettebb. Hosszú ideje látjuk, halljuk, lassan mi is szenvedői leszünk a globális időjárás változásoknak. Eltűnt a tavasz és az ősz, megnyúlt a nyár és egyre forróbb. A meleget viharok, tornádók kísérik (még Morvaországban is) kicsavarják a fákat, tönkreteszik az ültetvényeket, kiáradnak a folyók, elöntik a part menti településeket a tengerek. Szörnyülködve nézzük a híradókban az erdőtüzeket, a földönfutóvá lett közeli lakókat és a tüzek szinte olthatatlan terjedését. Ez utóbbi már lehet emberkéz eredetű, de a határtalan fakitermelés már biztosan az. Ehhez hozzá kell tennünk a politikai, gazdaságpolitikai ellentéteket, mint a Kanadai és az Egyesült Államok közötti kereskedelmi háborút, vagy az Európai Unió és Oroszország közötti szankciókat. Ez utóbbi rönkfa kiviteli tilalmat vezet be és ez hatalmas csapás az európai feldolgozóiparnak, mert évi 15 millió köbméterről van szó. (Érdekességként említhető, hogy a tiroli fafeldolgozók belorusz? fából készítik az amerikai exportra kerülő termékeiket.) Ugyanekkor Németország 85 %-ra csökkentette a kivágható fák kontingensét és máris előállta faanyag hiány. Hiány van többek között forgácslapból, rétegelt lemezből, OSB-ből. A hiány keresletet szül, az áremelkedés melegágya. A hiány és az áremelkedés egyenes következménye a koronavírus járvány utáni növekvő konjunktúrának, Európában, de különösen Amerikában. A tengerentúlon az otthoni munkára szorult munkavállalók munkájuk szünetében felújításokba, bővítésekbe kezdtek és házuk szinte csak fából készül. Sokan felbátorítva az otthondolgozás lehetőségeitől új otthon építésébe kezdtek, akár távolabb munkahelyüktől, hiszen alig-alig kell bejárni. Ez a növekvő piac vonzza az európai exportőröket, hazájukban növelve a hiányt és az árakat. (Az előző adatokat a FATÁJ hírlevélből, a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség kiadványából ollóztam, a soproni egyetemi kollégák közvetítésével, ahol már megkezdtek a kísérleteket a hazai, eddig ipari alkalmazásra nem használt fafajták alkalmassá tértelére. Pl. nyár.)

Visszatérve a bevezetőben, Az ÉVOSZ által közvetített megfontolásokhoz, nagyon nehéz dolguk lesz a már leszerződött kivitelezőknek, a beruházók költségvetése miből tudná követni az áremelkedéseket, miért lennének megértőek? Hacsak nem látják be, hogy az anyaghiányból és áremelkedésből származó idővesztés nekik is károkat okoz. Rontja a megtérülést, a kiadhatóságot, a használatot. Mint mindig most is izgalmas időket élünk és most sem kellemeset. Nem gondolom, hogy a tervezett exporttilalom érdemben befolyásolni tudja az árakat, hiszen a legfontosabb anyagokból importra szorulunk.

Bálint Péter